

**Koonti maakunnissa vuosina
2023–2024 toteutetuista
järjestökyselyistä**

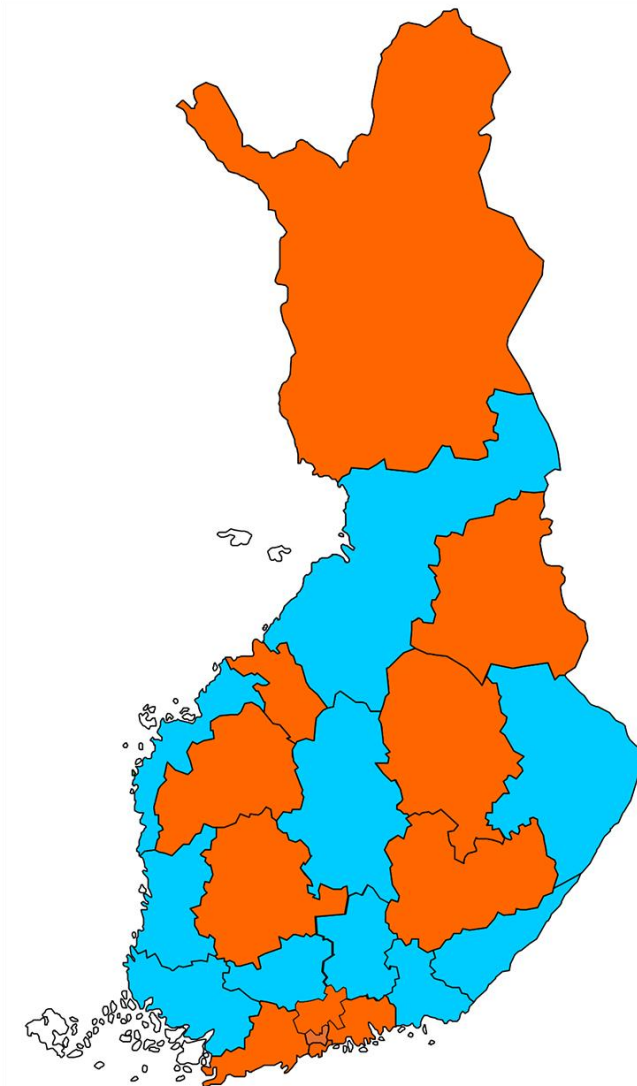

Sisällysluettelo

Johdanto	1
1 Taustatiedot	2
1.2 Vastanneiden yhdistysten maakunta & lukumäärä	2
1.3 Toimiala	2
2 Henkilöstö & toimijat	3
2.1 Palkattujen kokoaikaisten työntekijöiden määrän kehitys.....	3
2.2 Jäsenmäärän kehitys.....	4
2.3 Vapaaehtoisten määrän kehitys	4
3 Toimitilat.....	5
3.1 Tilojen yhteiskäyttö	5
3.2 Tilojen kehittämistarpeet.....	6
4 Avustukset	7
4.1 Kunta-avustukset	7
4.2 Hyvinvointialueavustukset	7
4.3 Avustusten kehittämistarpeet.....	8
5 Yhteistyö	10
5.1 Paikallinen yhteistyö muiden yhdistysten kanssa	10
5.2 Yhdistysten ja kunnan välinen yhteistyö.....	10
5.3 Yhdistysten ja hyvinvointialueen välinen yhteistyö.....	11
5.4 Yhteistyön kehittäminen.....	12
5.4.1 Kuntayhteistyö	12
5.4.2 Hyvinvointialueyhteistyö	13
5.5 Toimivat käytännöt.....	14
5.6 Lähellä.fi.....	15
6 Järjestökyselyn kehitysehdotukset.....	16
Lähteet	18

Johdanto

Tässä raportissa kootaan yhteen vuosien 2023–2024 aikana toteutettujen maakunnallisten järjestökyselyiden pääpiirteet. Raportti on toteutettu osana Järjestöjen sote-muutostukikokonaisuutta Pohjois-Karjalan Sosiaaliturvayhdistyksen toimeenpanemana. Järjestökyselyiden pohjana on yhdenmukainen kysymysrunko, mutta osassa maakuntia järjestökyselyyn on valittu vain osa kysymyksistä. **Tulokset eivät ole sellaisenaan siten yleistettävissä.** Lisäksi on oleellista huomioida, että erityisesti joidenkin maakuntien kohdalla vastausprosentti oli niin pieni, ettei niiden pohjalta voida tehdä luotettavia yleistyksiä.

Järjestökyselyt toteuttaneet maakunnat väreittäin. Oranssilla värjättyissä maakunnissa kyselyt on toteutettu vuonna 2024 ja turkoosilla vuonna 2023.

1 Taustatiedot

Tässä osiossa esitellään järjestökyselyiden taustatiedot.

1.2 Vastanneiden yhdistysten maakunta & lukumäärä

Tämä koonti on muodostettu 18 eri maakunnan järjestökyselyiden pohjalta. Järjestökyselyt toteutettiin vuosien 2023–2024 aikana. Vastanneiden yhdistysten määrä vaihteli maakunnittain. Kyselyyn vastanneiden yhdistysten määrä on ilmoitettu suluissa. Järjestökyselyt oli toteutettu seuraavissa maakunnissa: **Etelä-Karjala** (27), **Etelä-Pohjanmaa** (95), **Etelä-Savo** (60), **Kainuu** (41), **Kanta-Häme** (127), **Keski-Pohjanmaa** (57), **Keski-Suomi** (226), **Kymenlaakso** (31), **Lappi** (325), **Pirkanmaa** (249), **Pohjanmaa** (23), **Pohjois-Karjala** (184), **Pohjois-Pohjanmaa** (110), **Pohjois-Savo** (103), **Päijät-Häme** (39), **Satakunta** (182), **Uusimaa** (28) sekä **Varsinais-Suomi** (6).

1.3 Toimiala

Suurin osa vastaajista ilmoitti pääasialliseksi toimialakseen sosiaali- ja terveysalan yhdistyksen. Sosiaali- ja terveysalan yhdistykset -kategoriaan kuuluvat esimerkiksi sairauteen ja vammaan liittyvät yhdistykset, terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen sekä syrjäytymisen ehkäisemiseen liittyvät yhdistykset, lapsi- ja perheyhdistykset sekä eläkeläis- ja veteraaniyhdistykset. Osassa maakuntien järjestöraporteista oli käytetty Lähellä.fi -luokitusta, joka erosi hieman yksityiskohdiltaan muissa järjestökyselyissä käytetyistä toimialaluokituksista, mutta pääpiirteittäin luokittelut olivat keskenään samankaltaisia.

Harrastusyhdistyksiä oli lähes kaikkien maakuntien vastaajissa toiseksi tai kolmanneksi eniten. Harrastusyhdistyksellä viitataan yhdistyksiin, jotka toimivat harrastus- ja vapaa-ajan yhdistysten, metsästys- ja kalastusyhdistysten, ympäristö-, eläin-, ja luonnonsuojeluyhdistysten sekä marittayhdistysten piirissä. Lisäksi vastanneiden joukossa oli myös kylä- ja asukasyhdistyksiä, liikunta- ja urheiluseuroja sekä kulttuuriyhdistyksiä.

Kokoavasti voidaan todeta, että suurin osa kyselyyn vastanneista yhdistyksistä oli pääasialliselta toimialaltaan sosiaali- ja terveysalanyhdistyksiä. Lisäksi vastaajissa oli paljon harrastusyhdistyksiä, jonkin verran kylä- ja asukasyhdistyksiä, liikunta- ja urheiluseuroja sekä kulttuuriyhdistyksiä. Huomionarvoista on myös se, mitkä yhdistykset eivät vastanneet järjestökyselyyn tai millaisia yhdistyksiä kysely ei syystä tai toisesta tavoittanut. Nuorisoyhdistykset ja opiskelijajärjestöt sekä muu-kategoria, johon kuuluvat ammatti-, elinkeino- ja talousyhdistykset, monikulttuurisuusyhdistykset sekä ystävyysseurat olivat selkeästi vähemmistössä (tai puuttuivat kokonaan) lähes kaikkien maakuntien raporteista.

2 Henkilöstö & toimijat

Tässä osiossa käsitellään palkattujen kokoaikaisten työntekijöiden, jäsenten ja vapaaehtoisten määrän kehitystä viimeisen viiden vuoden aikana.

2.1 Palkattujen kokoaikaisten työntekijöiden määrän kehitys

Enemmistöllä järjestökyselyihin vastanneista yhdistyksistä ei ollut palkattuja kokoaikaisia työntekijöitä. Mikäli yhdistyksellä oli kokoaikaisia työntekijöitä, yleisimmin heitä oli 1–3. Ainoastaan Lapin, Uudenmaan sekä Kainuun järjestökyselyihin vastanneista yhdistyksistä enemmistöllä oli palkattuja kokoaikaisia työntekijöitä. Lapissa vastanneista 83 prosentilla, Uudellamaalla vastanneista 83,3 prosentilla sekä Kainuussa 62 prosentilla oli 1–20 palkattua kokoaikaista työntekijää. Yleisimmin näidenkin maakuntien yhdistyksissä oli kuitenkin vain 1–9 palkattua kokoaikaista työntekijää.

Niistä yhdistyksistä, joilla oli palkattuja kokoaikaisia työntekijöitä, suurin osa ilmoitti, että työntekijöiden määrä oli pysynyt vakaana viimeisen viiden vuoden aikana. Esimerkiksi Uudenmaan kyselyyn vastanneista yhdistyksistä 66,7 prosenttia ja Lapin kyselyyn vastanneista 52 prosenttia ilmoitti työntekijöiden määrän vakaudesta. Kasvua kokoaikaisten palkattujen työntekijöiden määrässä oli tapahtunut eniten

Uudellamaalla, jossa vastaajista 33,3 prosenttia raportoi työntekijöiden määrän lisääntymisestä samalla kun yksikään vastaajista ei ilmoittanut määrän laskusta. Sen sijaan kainuulaisista yhdistyksistä vain 5 prosenttia raportoi määrän kasvusta. Eniten palkattujen työntekijöiden määrä oli vähentynyt Lapissa, jossa vastaajista 36 prosenttia raportoi määrän pienenemisestä.

2.2 Jäsenmäärän kehitys

Järjestökyselyihin vastanneissa yhdistyksissä oli pääosin 101–200 jäsentä. Jäsenkasvu oli pysynyt vaakana suurimmalla osalla kyselyyn vastanneista yhdistyksistä. Kasvua oli tapahtunut eniten Uudellamaalla, jossa 46,4 prosenttia vastaajista raportoi jäsenmäärien kasvusta viimeisen viiden vuoden aikana. Jäsenmäärä oli vähentynyt eniten Pohjois-Karjalassa, jossa vastaajista 42 prosenttia raportoi jäsenmäärien pienenemisestä viimeisen viiden vuoden aikana.

2.3 Vapaaehtoisten määrän kehitys

Järjestökyselyihin vastanneissa yhdistyksissä vapaaehtoisena oli toiminut yleisimmin maksimissaan 20 henkilöä viimeisen vuoden aikana. Vapaaehtoisten määrä oli pysynyt vakaana viimeisen viiden vuoden aikana enemmistöllä vastaajista. Toisaalta esimerkiksi Satakunnan järjestöraportissa kerrotaan, että vapaaehtoisten määrä yhdistyksissä oli vähentynyt verrattuna vuoden 2021 kyselyyn. Myös kainuulaisista yhdistyksistä vain 39 prosenttia arvioi, että vapaaehtoisten määrä oli pysynyt vakiona ja lähes yhtä moni eli 32 prosenttia arvioi, että vapaaehtoisten määrä oli pientynyt.

Pohjois-Karjalan ja Pohjois-Savon järjestökyselyissä oli kysytty maahanmuuttajataustaisten vapaaehtoisten määrää yhdistyksissä. Maahanmuuttajataustaisten vapaaehtoisten määrä oli pieni molempien maakuntien yhdistyksissä. Pohjois-Savon kyselyyn vastanneista yhdistyksistä 88 prosenttia ja Pohjois-Karjalan kyselyyn vastanneista yhdistyksistä 79 prosenttia vastasi, että yhdistysten toiminnassa ei ole maahanmuuttajataustaisia vapaaehtoisia.

3 Toimitilat

Noin puolella kaikkien maakuntien vastaajista ei ollut käytössään vakituisia toimitiloja. Osa vastaajista vuokrasi pysyviä toimitiloja itselleen ja vain pieni osa yhdistyksistä omisti käyttämänsä toimitilat. Esimerkiksi Uudellamaalla yhdistyksistä vain 7,1 prosenttia ilmoitti yhdistyksen omistamista toimitiloista. Toisaalta Päijät-Hämeessä vastaajista 41 prosenttia ilmoitti toimivansa omissa tiloissa.

Suurin osa vastaajista koki käyttämänsä toimitilat sopiviksi ja riittäviksi. Vastausten perusteella tyytyväisimpiä toimitiloihin oltiin Pohjois-Savossa, jossa 80 prosenttia vastaajista, Keski-Pohjanmaalla ja Etelä-Pohjanmaalla, joissa vastaajista 75 prosenttia sekä Pohjois-Karjalassa, jossa vastaajista 73 prosenttia oli tyytyväisiä yhdistyksen käyttämiin toimitiloihin. Toisaalta melko huomattava osuus vastaajista ei ollut tyytyväisiä yhdistyksen käytössä oleviin toimitiloihin. Tyytymättömien vastaajien osuus liikkui noin 20–37 prosentin välillä.

3.1 Tilojen yhteiskäyttö

Suurin osa vastaajista toivoi tilojen yhteiskäytön lisäämistä ja kehittämistä. Vastauksista on pääteltävissä, että tilojen yhteiskäytön mahdollisuutta ei toistaiseksi hyödynnetä suurimmassa osassa maakuntia. Etelä-Savon ja Pohjois-Karjalan järjestöraporteissa tuotiin toisaalta esiin, että mikäli yhdistyksillä ei ollut käytössään pysyviä toimitiloja, osa yhdistyksistä kokoontui erilaisissa yhteiskäyttö- ja yhteistoimintatiloissa. Lapin järjestökyselyyn vastanneista yhdistyksistä vain 12,2 prosenttia ilmoitti, että tilojen yhteiskäyttöä oli yhdistysten välillä, kun taas pirkanmaalaisista yhdistyksistä 42 prosenttia kertoi käyttävänsä toimitiloja muiden yhdistysten kanssa. Vaikka osalla yhdistyksistä oli siis mahdollisuus kokoontua yhteiskäyttötiloissa, suurin osa vastaajista koki kuitenkin tarpeelliseksi tilojen yhteiskäytön lisäämisen ja kehittämisen.

3.2 Tilojen kehittämistarpeet

Tilojen yhteiskäytön kehittämiseksi vastaajat esittivät monenlaisia ehdotuksia ja ideoita. Satakunnan järjestöraportissa tuotiin esimerkiksi esiin se tosiasia, että osalla toimijoista tilat ovat vajaakäytöllä samalla, kun osa yhdistyksistä on kokonaan ilman tiloja. Etelä-Karjalan järjestöraportissa ehdotettiin tilojen monitoimijamallia, jossa eri vuorokauden aikoina samoja tiloja käyttäisivät eri toimijat ja yhdistykset. Näin tehden tilojen tyhjäkäyttöä saataisiin vähennettyä, joka mainittiin yhteiskäytön kehitysideana esimerkiksi Kainuun raportissa.

Useammassa vastauksissa toivottiin yhteistyön lisäämistä ja kehittämistä. Toiveena oli esimerkiksi erilaisten voimavarojen yhdistäminen, toimijoiden välinen tiiviimpi yhteistoiminta sekä yhdistysten välisen tiedonkulun tehostaminen. Myös taloudellisiin säästötoimenpiteisiin tähtääviä kehitysideoita esitettiin. Etelä-Savon raportissa ehdotettiin taloudellisten säästöjen lisäämistä parkkipaikkojen, viestinnän sekä ryhmätiloista koituvien kustannusten pienentämisen osalta. Pohjois-Karjalan raportissa esitettiin kulujen ja resurssien jakamista eri yhdistysten kesken.

Lisäksi useammassa vastauksessa toivottiin maksuttomia tiloja tai edullisempia vuokria erityisesti pienemmille yhdistyksille, suurempia toimi- ja varastotiloja sekä yleisesti laadukkaampia tiloja, jotka ovat monimuotoisia ja muunneltavia, esteettömiä ja paremmin saavutettavissa olevia. Muutamassa vastauksessa toivottiin myös varausjärjestelmän selkiyttämistä ja keskittämistä tilojen varaamiseksi. Uudenmaan järjestökyselyssä ehdotettiin samankaltaisten kerhojen yhdistämistä sekä kumppanuuskeskus-mallia, jossa kaikki kunnassa toimivat sote- ja hyteyhdistykset voisivat toimia saman katon alla toiminnan tehostamiseksi.

4 Avustukset

Tässä osiossa läpikäydään kuntien saamia avustuksia ja avustussummia kunnilta ja hyvinvointialueelta sekä esitellään vastauksissa ilmenneitä kehittämistarpeita avustuksiin liittyen.

4.1 Kunta-avustukset

Suuri osa vastaajista oli hakenut ja saanut kunnalta avustuksia vuosien 2023 tai 2024 aikana. Esimerkiksi Pohjois-Savossa 74 prosenttia vastaajista kertoi hakeneensa ja saaneensa kunnalta avustuksia edellisenä toimintavuotenaan. Myös Päijät-Hämeen järjestökyselyyn vastanneista yhdistyksistä 69 prosenttia vastaajista ilmoitti yleisimmäksi rahoituskanavakseen kunnan yhdistysavustukset. Huomattava osa kyselyyn vastanneista yhdistyksistä ei ollut hakenut avustuksia kunnalta lainkaan. Esimerkiksi Keski-Pohjanmaalaisista yhdistyksistä 54 prosenttia, Etelä-Savolaisista yhdistyksistä 53 prosenttia, Lapissa 50 prosenttia yhdistyksistä ja Kainuussa 49 prosenttia yhdistyksistä ei ollut hakenut kunnalta avustuksia.

Kunnalta saadut avustussummat liikkuvat yleisimmin 500–3000 euron välillä. Harvempi vastaajista oli saanut alle 500 euron tai yli 3000 euron suuruisia avustuksia. Vastaajista suurin osa aikoo hakea jatkossakin avustuksia kunnalta.

4.2 Hyvinvointialueavustukset

Hyvinvointialueet käynnistivät toimintansa vuoden 2023 alussa ja järjestöavustuksia myönnettiin ensimmäistä kertaa samaisena vuonna. Hyvinvointialueavustukset ovat vielä uudenlainen ja vieras käytäntö, ja vastaajista suurin osa ilmoittikin, että hyvinvointialueelta ei ole haettu avustuksia. Esimerkiksi Lapin järjestökyselyyn vastanneista yhdistyksistä 88 prosenttia ilmoitti, ettei avustusta oltu haettu. Hakemattomien avustusten vastausprosentit vaihtelevatkin 65 prosentista aina 88 prosenttiin saakka. Keski-Suomen järjestöraportissa kerrottiin, että vastaajista suurin osa ei ole ollut tietoinen hyvinvointialueen mahdollisuuksista avustaa järjestötoimintaa.

Yhdistysten osuus, jotka olivat hakeneet avustuksia niitä kuitenkaan saamatta, oli hyvinvointialueidenkin kohdalla pieni.

Hyvinvointialueilta avustuksia saavien yhdistysten osuus on merkittävästi pienempi kuin kunnilta avustusta saavien yhdistysten määrä. Toisaalta hyvinvointialueelta saatavat avustussummat olivat joidenkin maakuntien osalta hieman suurempia kuin kunnan myöntämät avustukset. Esimerkiksi Lapissa vastaajista 32 prosenttia oli saanut 3001–10 000 euroa avustuksia samalla, kun kunnalta yli 3000 euron suuruisia avustuksia sai vain 15 prosenttia vastaajista. Kainuussa 25 prosenttia vastaajista oli saanut avustuksia yli 20 000 euroa. Toisaalta vastaajista puolet oli saanut kuitenkin vain alle 500 euron suuruisia avustuksia.

Hyvinvointialueelta saataviin avustuksiin liittyy vielä epätietoisuutta, joka ilmeni muun muassa siinä, että merkittävä osuus vastaajista ei tiennyt/osannut sanoa, aikooko hakea avustuksia hyvinvointialueelta jatkossa. Esimerkiksi Lapin maakunnan yhdistyksistä 55 prosenttia ei tiennyt, aikooko hakea avustuksia hyvinvointialueelta tulevaisuudessa ja vain 18 prosenttia ilmoitti, että aikoo hakea avustusta. Kainuussa epävarmojen ja varmojen vastaajien suhde oli tasaisempi – 49 prosenttia vastaajista ei tiennyt, aikooko hakea avustuksia ja 44 prosenttia vastaajista ilmoitti, että avustuksia aiotaan hakea.

4.3 Avustusten kehittämistarpeet

Kehittämistarpeiden osalta vastauksissa nousi esiin moninaisia teemoja ja aihealueita sekä kunta- että hyvinvointialueavustusten suhteen. Yhdistysten kokemukset, tuen tarpeet ja kehittämiskohteet ovat pääosin samankaltaisia eri puolilla Suomea. Vastaajien joukossa oli myös nykytilanteeseen tyytyväisiä yhdistyksiä.

Sekä kunta- että hyvinvointialueavustusten suhteen lähes kaikki vastaajat toivoivat parempaa ja selkeämpää tiedottamista esimerkiksi hakuajkojen, -menettelyiden ja -kriteerien osalta. Tiedotukseen liittyen toivottiin ennakointia ja sitä, että tieto avustuksista, mahdollisuus niiden hakemiseksi sekä hakuun liittyvistä käytännöistä

ilmoitettaisiin yhdistyksille tarpeeksi ajoissa. Etelä-Karjalassa kunta-avustuskäytäntöjen kehittämiseksi toivottiin hakuaikojen ilmoittamista yhdistyksille sähköpostitse sekä hyvinvointialueiden avustushakujen monikanavaista tiedottamista. Esiin nostettiin myös toiveet selkeämmästä vastuunjaosta kunta- ja hyvinvointialueavustusten kesken. Esimerkiksi osa satakuntalaisista yhdistyksistä ei vastausten mukaan ollut varma, pitääkö avustuksia hakea kunnalta vai hyvinvointialueelta.

Monessa vastauksessa toivottiin hakuprosessin helpottamista ja byrokratian vähentämistä niin kunta- kuin hyvinvointialueavustustenkin osalta. Hakuprosessin helpottamiseksi ehdotettiin muun muassa sähköisiä lomakkeita, hakemuslomakkeiden yksinkertaistamista ja selkiyttämistä, yhdellä liitteellä monen eri avustuksen hakemista sekä pienempää paperimäärää. Toisaalta osassa vastauksia toivottiin myös paperisen asioinnin ottamista yhdenvertaisesti käsiteltäväksi sähköisten hakemusten rinnalle. Vaihtoehtoisesti ehdotettiin, että kunnan pitää järjestää maksuton opastus sähköisestä asioinnista sitä tarvitseville. Lisäksi toivottiin rahallisesti pienemmille avustuksille kevyempiä hakuprosesseja ja vapaaehtois pohjalta toimivien järjestöjen sekä pienten yhdistysten vähäisempien resurssien huomioimista. Esimerkiksi eräässä Keski-Suomen raportin vastauksessa ehdotettiin pienille yhdistyksille ”omaa sarjaa” hyvinvointialueavustusten hakemiseksi. Varsinais-Suomen kyselyyn vastannut vastaaja toivoi valmiita toiminnan arvioinnin pohjia hyvinvointialueelta. Pirkanmaan järjestökyselyssä avustuksia toivottiin myönnettävän useammalle vuodelle kerrallaan, joka siten tukisi toiminnan pitkäjänteisyyttä ja jatkumoa.

Päijät-Hämeen, Kymenlaakson ja Etelä-Karjalan järjestöraporteissa tuotiin esiin sekä kunta- että hyvinvointialueavustusten osalta toiveet suuremmista avustussummista. Pohjois-Karjalan osalta samainen toive esitettiin ainoastaan kunta-avustusten kohdalla, koska yhdistykset kokivat hyvinvointialueelta saatavat avustukset vielä vieraina tai epäselvinä. Samankaltaisia kokemuksia raportoitiin myös muista maakunnista. Epätietoisuutta selittää kuitenkin se, että esimerkiksi Pohjois-Karjalassa järjestökysely

toteutettiin keväällä 2023, jolloin hyvinvointialue oli jakanut avustuksia yhdistyksille vasta yhden kerran.

5 Yhteistyö

Tässä osiossa esitellään yhdistysten välisen paikallisen yhteistyön, yhdistysten ja kunnan välisen yhteistyön sekä yhdistysten ja hyvinvointialueiden välisen yhteistyön tapoja. Osion loppupuolella on koottu yhteen yhdistysten ehdotuksia ja toiveita koskien erityisesti kuntien ja hyvinvointialueiden kanssa tehtävää yhteistyötä sekä sen kehittämistä. Osion lopussa on nostettu esiin toimivia yhteistyön muotoja, onnistuneita tapahtumia sekä Lähellä.fi-palvelun käyttöä eri maakunnissa.

5.1 Paikallinen yhteistyö muiden yhdistysten kanssa

Kysyttäessä yhteistyötä muiden yhdistysten kanssa paikallistasolla, suurin osa vastaajista raportoi jonkin asteisesta yhteistyöstä. Yhteistyötä on, mutta suurin osa vastaajista valitsi vaihtoehdon ”kohtalaisesti” tai ”vähän”. ”Paljon” vaihtoehtoa on vastattu yleisesti ottaen huomattavasti vähemmän. Toisaalta Lapin maakunnassa vastaajista suurin osa arvioi paikallista yhteistyötä muiden yhdistysten kanssa olevan ei lainkaan tai vähän.

Tapahtumayhteistyö oli jokaisessa maakunnassa joko yleisin tai toiseksi yleisin yhteistyön muoto. Myös vapaaehtois- ja vertaistoiminta nousi esiin suurimmassa osassa maakuntia yhtenä paikallistason yhteistyön muotona. Muista yhteistyön muodoista raportoitii selkeästi vähemmän. Yhteistyöstä tiedotuksen ja markkinoinnin sekä viestintä- ja asiantuntijatyön parissa raportoivat muutamat vastaajista.

5.2 Yhdistysten ja kunnan välinen yhteistyö

Suurin osa kyselyyn vastanneista yhdistyksistä raportoi jonkin asteisesta yhteistyöstä yhdessä kunnan kanssa. Kuntayhteistyöstä kysyttäessä suurin osa vastaajista kertoi, että kunta tai kaupunki oli tärkein julkinen yhteistyökumppani. Yhteistyön määrässä oli

runsaasti vaihtelua maakuntien välillä. Esimerkiksi Lapissa vastaajista vain kahdeksan prosenttia raportoi yhteistyöstä kunnan tai kaupungin kanssa. Sen sijaan Pohjois-Savon järjestökyselyyn vastanneista yhdistyksistä 87 prosenttia ja Uudenmaan 81,5 prosenttia ilmoitti yhteistyöstä kunnan tai kaupungin kanssa.

Kuntayhteistyötä tehtiin vastausten perusteella eniten tapahtumien ja tilojen osalta. Yhteistyötä tehtiin myös markkinoinnin ja tiedottamisen sekä koulu- ja oppilaitosyhteistyön parissa. Muutamit vastaajista raportoivat myös vaikuttamisen, verkostoitumisen sekä asiakasohjauksen ja -neuvonnan parissa tehtävästä yhteistyöstä.

Kokoavasti voidaan todeta, että vaikka vastauksissa oli maakunnittain hajontaa, tapahtumien ja/tai tilojen parissa tehtävästä yhteistyöstä kunnan tai kaupungin kanssa oli raportoitu lähes kaikkein yhdistysten toimesta keskimääräisesti eniten. Yhteistyötä kunnan kanssa tehtiin myös tiedotuksen ja markkinoinnin sekä koulujen ja oppilaitosten parissa monessa yhdistyksessä ja maakunnassa. Huomion arvoista oli eroavaisuudet yhdistysten ja kunnan tai kaupungin välisen yhteistyön määrässä eri maakuntien välillä.

5.3 Yhdistysten ja hyvinvointialueen välinen yhteistyö

Maakuntien järjestökyselyistä ilmeni yhdistysten ja hyvinvointialueiden välisen yhteistyön vähäisyys. Yhteistyö jää vastausten perusteella pääosin alle 40 prosentin. Toisin sanoen enemmistö vastaajista ilmoitti, ettei yhteistyötä hyvinvointialueen kanssa ole. Eniten yhteistyötä tehtiin Uudellamaalla, jossa 59,3 prosenttia vastaajista, Keski-Pohjanmaalla, jossa vastaajista 59 prosenttia sekä tehtiin Kainuussa, jossa vastaajista 43 prosenttia ilmoitti yhteistyöstä hyvinvointialueen kanssa. Sen sijaan Etelä-Savossa vastaajista vain 20 prosenttia ilmoitti yhteistyöstä hyvinvointialueen kanssa.

Tapahtumat olivat määrällisesti tarkasteltuna hyvinvointialueiden kanssa tehtävän yhteistyön suosituin muoto. Yhdestätoista maakunnasta kahdeksassa tapahtumat mainittiin yhtenä yhteistyön muotona hyvinvointialueen kanssa. Tapahtumien lisäksi

hyvinvointialueen kanssa tehtiin asiantuntija- ja verkostoyhteistyötä. Myös palveluiden parissa tapahtuvasta yhteistyöstä raportoitiin muutamien maakuntien osalta. Toiminnallista yhteistyötä oli kolmessa eri maakunnassa.

5.4 Yhteistyön kehittäminen

Yhdistysten toiveet ja ideat kunta- ja hyvinvointialueyhteistyön kehittämiseksi olivat samankaltaisia maakunnasta riippumatta. Vastauksissa tuotiin esiin moninaisesti ideoita ja ehdotuksia, joilla kehittää yhteistyötä. Lisäksi vastaajat nostivat esiin ulkopuolisen avun tarpeellisuuden. Osa yhdistyksistä oli kokenut yhteistyön kuntien ja hyvinvointialueiden kanssa myös onnistuneeksi.

5.4.1 Kuntayhteistyö

Yhdistykset toivoivat kuntayhteistyön osalta erityisesti tiedotuksen ja viestinnän tehostamista, säännöllisiä tapaamisia ja tapahtumayhteistyötä sekä yhteistyön lisäämistä ja kehittämistä yhdessä kunnan kanssa. Etelä-Savon järjestöraportissa ehdotettiin vuosipalavereja kunnan edustajien kanssa sekä kahvitapaamisia yhdistysten ja kunnan kesken. Lapin järjestöraportissa nostettiin esiin ajatus kunnan ja järjestöjen yhteistyöfoorumista, joka kokoontuisi säännöllisesti suunnittelemaan ja kehittämään palveluiden sisältöä ja toteutusta. Keski-Pohjanmaan raportissa toivottiin konkretiaa ja jatkuvuutta järjestötyöhön – kerran vuodessa järjestettäviä yhdistysiltoja ei koettu riittäviksi. Kunnan tilojen toivottiin olevan järjestöille kokonaan maksuttomia tai hyvin edullisia. Vastauksissa ehdotettiin myös vuokrissa avustamista sekä taloudellisten resurssien tarjoamista yhdistyksille. Satakunnan järjestöraportissa esiin nostettiin osallistavan budjetoinnin ja sen suunnittelun mahdollisuus. Osassa vastauksissa tuotiin esiin tarve järjestöjen yhteistyöryhmälle sekä järjestöyhteyshenkilölle.

Yhdistykset toivoivat ennen kaikkea säännöllistä yhteistyötä ja -toimintaa sekä sen kehittämistä yhdessä kunnan kanssa. Yhteistyön osalta säännöllisillä tapaamisilla oli vastausten perusteella merkittävä rooli. Osa vastaajista nosti esiin myös yhdistysten

tarjoaman erikoisosaamisen ja ammattitaidon arvostamisen ja huomioon ottamisen osana päätöksentekoa ja päätöksentekoprosesseja. Yhteistyön kehittämiseksi kunnalta toivottiin lisäksi aktiivisempaa ja aloitteellisempaa roolia. Aktiivinen tiedottaminen ja tiedonkulku kunnan ja yhdistysten välillä koettiin myös tärkeänä yhteistyön edistäjänä. Pohjois-Pohjanmaan järjestökyselyssä nostettiin esiin esimerkiksi kokemukset siitä, että yhteistyö ja vuorovaikutus kunnan puolelta ei ole tarpeeksi koordinoitua eikä suunniteltua. Vastausten perusteella yhdistykset kaipaavat nimenomaan aktiivista yhteistyötä ja -toimintaa yhdessä kuntien kanssa. Kunnalta toivottiin suurempaa roolia yhdistysten tuen takaajana ja toiminnan ja yhteistyön mahdollistajana. Lisäksi esitettiin toive siitä, että kunnat tunnustaisivat ja tunnustaisivat vapaaehtoistoiminnan merkittävyyden.

5.4.2 Hyvinvointialueyhteistyö

Useassa vastauksessa tuli ilmi tietynlainen epätietoisuus hyvinvointialueen kanssa tehtävästä yhteistyöstä, sen mahdollisuudesta ja toiveista sen kehittämiseksi. Esimerkiksi Satakunnan järjestökyselyssä tuli ilmi, että vastaajat olivat vielä odottavalla kannalla hyvinvointialueen kanssa tehtävän yhteistyön osalta, sillä yhteistyön kanavat olivat vieraita, eikä yhteyttä vielä ollut hyvinvointialueeseen. Pohjois-Karjalan järjestökyselyssä kerrottiin, että osa vastaajista ei ollut vielä aloittanut yhteistyötä hyvinvointialueen kanssa tai yhteistyö oli vielä aivan aluillaan. Keski-Suomen järjestökyselyssä oli viitteitä samankaltaisista tuntemuksista. Hyvinvointialuetta pidettiin hieman vieraana ja paikallistoimijoiden näkökulmasta etäisenä yhteistyökumppanina, jonka toiminnasta ja mahdollisesta yhteistyöstä järjestöt eivät osaa tehdä vielä päätelmiä.

Toisaalta kaikkien maakuntien järjestökyselyistä ei ilmennyt osan yhdistyksistä kokemaa alkukankeutta hyvinvointialueen kanssa tehtävän yhteistyön osalta. Yhdistysten ja hyvinvointialueiden välisessä yhteistyössä on siten vaihtelua maakunnittain. Sitä selittänee se, että osassa maakuntia järjestökyselyt toteutettiin jo vuoden 2023 aikana, jolloin hyvinvointialueet vasta aloittelivat toimintaansa ja yhteistyö

on näin ollen ollut vasta aluillaan. Osa järjestökyselyistä toteutettiin taas vuoden 2024 aikana, jolloin hyvinvointialueet olivat olleet toiminnassa jo vuoden ajan.

Vastaukset koskien hyvinvointialueyhteistyön kehittämistä olivat maakunnittain samankaltaisia. Tietyt toiveet, ideat ja parannusehdotukset toistuivat lähes kaikkien maakuntien järjestökyselyiden vastauksissa. Aivan kuten kuntayhteistyönkin osalta, myös hyvinvointialueiden kanssa tehtävältä yhteistyöltä toivottiin nimenomaan yhteistoimintaa, yhteistyön ja -toiminnan kehittämistä sekä vuoropuhelua yhdistysten ja hyvinvointialueiden kesken. Monissa vastauksissa toivottiin viestinnän ja tiedottamisen tehostamista yhdistysten ja hyvinvointialueiden välillä. Lisäksi vastauksissa esitettiin toivomuksia erilaisten tapaamisten, kokoontumisten, yhteisten tapahtumien sekä niihin liittyvän yhteistyön ja -toiminnallisuuden tehostamisesta ja tiivistämisestä. Hyvinvointialueyhteistyöltä toivottiin myös yhdistysten tekemän työn arvostamista. Esimerkiksi Satakunnan järjestökyselyssä suhtautumista toivottiin muutettavan enemmän suuntaan, jossa yhdistyksiä tarkasteltaisiin nimenomaan vaikuttavuuteen ja vahvaan yhteistyöhön perustuvana kumppanina, joka nähtäisiin alueellista toimintaa tukevana ja täydentävänä. Keski-Suomen osalta esiin on aiheellista nostaa toivomus hyvinvointialueesta paikallisena jännitteiden purkajana. Hyvinvointialueyhteistyön kehittämiseksi osassa vastauksia toivottiin hyvinvointialueen tarjoavan erilaisia resursseja yhdistyksille. Vastauksissa ehdotettiin esimerkiksi yhteyshenkilöiden hankkimista, asiantuntijaluentoja sekä asiantuntija-avun tarjoamista yhdistyksille. Eräs pohjanmaalainen vastaaja kertoi, että heidän yhdistyksensä kohderyhmään kuuluvat jäävät suurelta osin ilman palvelua julkisella sektorilla, jonka vuoksi he ehdottavat eräänlaisen palvelupolun suunnittelemista.

5.5 Toimivat käytännöt

Vaikka vastaajat ilmaisivat kehitystarpeita ja parannusehdotuksia kuntien ja hyvinvointialueiden kanssa tehtävään yhteistyöhön, yhteistyö yhdistysten ja julkisen

sektorin välillä oli koettu myös toimivaksi ja hedelmälliseksi. Vain neljän maakunnan järjestökyselyssä oli kysytty onnistunutta tapahtumaa tai yhteistyön muotoa. Vaikka vastauksia oli vähäinen määrä, onnistuneiden ja positiivisten kokemusten sekä yhteistyön ja -muotojen esiin nostaminen on oleellista yhteistyön kehittämisen kannalta.

Onnistuneen tapahtuman ja/tai yhteistyön keskiössä näyttäytyi kaikissa vastauksissa nimenomaan yhteistoiminta eri toimijoiden kesken. Pohjois-Karjalassa onnistunutta tapahtumayhteistyötä oli tehty ilmaisissa, kaikille avoimissa matalan kynnyksen harrastuskokeiluissa, joissa oli ollut mukana useat alueen järjestöt. Tapahtuma oli tavoittanut lopulta lähes tuhat lasta ja nuorta. Onnistuneen hyvinvointialueyhteistyön keskiössä mainittiin hyvinvointialueen asiantuntijoiden ja edustajien osallistuminen tapahtumiin ja tilaisuuksiin. Etelä-Savossa onnistumisena mainittiin tapahtuma, jossa hyvinvointialueen suun terveyden yksilöstä hammaslääkäri ja -hoitaja olivat olleet kertomassa reumaatikoille suun terveydestä.

Vastauksista ilmeni myös se, kuinka tärkeää yhdistyksille on mahdollisuus järjestölähtöiseen tiedontuotantoon ja informaation jakamiseen toiminnastaan. Uudenmaan järjestökyselyssä kerrottiin, että kunnan tiloissa tapahtunut toiminta, jossa yhdistyksillä oli ollut mahdollisuus jakaa tietoa toiminnastaan, oli koettu onnistuneeksi tapahtumaksi ja yhteistyön muodoksi. Monipuoliset ja eri ikäryhmille suunnatut tapahtumat mainitaan Satakunnan järjestöraportissa onnistumisina.

5.6 Lähellä.fi

Lähellä.fi-palvelu tunnettiin kyselyyn vastanneiden yhdistysten joukossa vaihtelevasti. Lapin maakunnan yhdistyksistä 53 prosenttia ja Keski-Suomen yhdistyksistä 45 prosenttia ilmoittaa, että yhdistys ei tunne eikä käytä palvelua. Toisaalta Keski-Suomen yhdistyksistä 33 prosenttia tunnisti palvelun kuitenkin nimeltä ja 26 prosenttia oli rekisteröitynyt palveluun ja/tai käyttää palvelua toimintansa tiedottamiseen. Uudenmaan ja Pohjois-Karjalan vastaajista 46 prosenttia ilmoitti, että yhdistyksen

tiedot löytyvät Lähellä.fi-palvelusta. Kainuussa 61 prosenttia yhdistyksistä ilmoitti, että yhdistyksen tiedot löytyvät palvelusta. Pohjois-Karjalassa nuorisoyhdistyksistä kaikki ja sosiaali- ja terveystieteen yhdistyksistä 64 prosenttia oli ilmoittanut tietonsa palveluun.

Lähellä.fi-palveluun käyttöönottamiseksi toivottiin koulutusta ja tietoa. Päijät-Hämeessä 72 prosenttia, Etelä-Karjalassa 66,7 prosenttia ja Kymenlaaksossa 36 prosenttia yhdistyksistä kaipaa koulutusta ja tietoa palvelun käytöstä. Lisäksi toivottiin resursseja tai tekijöitä sekä apua tai neuvontaa palvelun käyttöön. Kainuulaisista yhdistyksistä palvelun käyttöön ottamiseksi 47 prosenttia haluaisi lisää tietoa siitä, mitä hyötyä toiminnan ilmoittamisesta palvelussa on, 33 prosenttia kaipaisi lisää ajallisia resursseja ja 17 prosenttia vastasi, että he tarvitsisivat lisää tukea.

6 Järjestökyselyn kehitysehdotukset

Vain kolmessa järjestökyselyssä tuli ilmi/kysyttiin ideoita järjestökyselyn kehittämiseksi. Vastauksia tuli Uudeltamaalta, Kymenlaaksosta sekä Kainuusta. Järjestökysely koettiin vastanneiden osalta melko monimutkaisena ja pitkänä. Lisäksi osa vastaajista ilmoitti, että kyselyssä käytetty terminologia oli osittain vierasta ja se aiheuttikin epävarmuutta ja pohdintoja siitä, että oliko kysymyksiin osattu vastata oikein. Eräs vastaaja kertoi, että kysymyksiin vastatessa olo tuntui ulkopuoliselta samalla, kun toinen vastaaja koki, että isona järjestötoimijana kyselyyn vastaaminen tuntui vaikealta. Eräs vastaaja kirjoitti, että pienillä resursseilla ja vapaaehtoisvoimin pyörivältä yhdistykseltä ei voida olettaa, että pitkään kyselyyn jaksettaisiin vastata. Kyselyiden sijaan vastaaja ilmaisikin, että mikäli yhteistyön toteutumisesta ja toimivuudesta ollaan kiinnostuneita, tapaamisten järjestäminen ja sitä kautta tiedon kerääminen on ainut toimiva tapa. Toisaalta osa vastaajista kehui kyselyn monipuolisuutta ja kysymysten kattavuutta.

Vaikka kyselyn kehittämiseksi vastauksia yhdistyksiltä tulikin vähän, niiden pohjalta on silti mahdollista esittää muutamia kehitysideoita. Mikäli mahdollista, järjestökyselyn tiivistäminen olisi tarpeen, sillä monet vastaajista kokivat sen liian pitkäksi. Lyhyempi

kysely voisi houkutella useampia yhdistyksiä vastaamaan. Lisäksi kyselyssä käytettävään sanastoon on syytä kiinnittää huomiota ja käyttää terminologiaa, joka on ymmärrettävää kaikenlaisille ja kaikenlaisista lähtökohdista tuleville ihmisille ja yhdistyksille. On myös syytä pohtia, että toimiiko samanlainen kysely ja kysymysrunko kaikille yhdistyksille parhaalla mahdollisella tavalla. Lisäksi esimerkiksi monikulttuurisuusyhdistysten ja maahanmuuttajavoimin toimivien yhdistysten tavoittamiseksi kyselyn kääntäminen ei vain englanniksi, mutta myös muille kielille tasavertaisi vastausprosessia ja sitä kautta olisi mahdollista tavoittaa monipuolisempi vastaajajoukko.

Kyselyyn vastaamisen ja sen hyödyllisyyden perusteleva yhdistyksille itselleen voi lisätä yhdistysten motivaatiota vastata kyselyyn. Mikäli kyselyn merkitys on vastaajille vähänkin epäselvä, kyselyyn saatetaan jättää helpommin vastaamatta. Yhä useampia yhdistyksiä koskettava resurssipula heijastunee myös intoon ja mahdollisuuksiin vastata melko monimutkaisiin ja pitkiin kyselyihin.

Kokoavasti voidaan todeta, että järjestökyselyn kehittämiseksi oleellista on huomioida monien yhdistysten pienehköt resurssit, mutta toisaalta myös yhdistyskentän ja vastaajajoukon moninaisuus. Tärkeää roolia näyttölee myös se, miten järjestökyselyn ja siihen vastaamisen vaikuttavuus onnistutaan "markkinoimaan" yhdistyksille – vastaajilla on oltava tunne siitä, että heidän kokemuksilla, mielipiteillä ja kyselyn täyttämiseen käytetyllä ajalla on merkitystä.

Lähteet

Auvinen, P. (2024). Hyvinvointialueelle siirtymisen vaikutukset järjestöjen toimintaan: Lapin maakunta. [Hyvinvointialueelle siirtymisen vaikutukset järjestöjen toimintaan : Lapin maakunta - Theseus](#).

Etelä-Karjalan järjestökysely (2023). [Etelä-Karjala .pptx](#).

Etelä-Savon järjestökysely (2024).

Järjestöjen keskeiset tarpeet julkisten toimijoiden tuelle ja yhteistyölle (2024).

Kainuun järjestökysely (2024).

Kanta-Hämeen JÄRJESTÖKARTTA (2024).

Keski-Pohjanmaan järjestökysely (2024).

Keski-Suomen järjestökartoitus (2023). [Julkaisut - Keski-Suomen Yhteisöjen Tuki \(kyt.fi\)](#).

Kymenlaakson järjestökysely (2023). [Kymenlaakso .pptx](#).

Pirkanmaan järjestökysely (2024).

Pohjanmaan järjestökysely (2023).

Pohjois-Karjalan järjestökysely (2023). [Pohjois-Karjalan-jarjestokysely-2023-PDF.pdf \(pksotu.fi\)](#).

Pohjois-Pohjanmaan järjestökysely (2023).

https://bin.yhdistysavain.fi/1563591/gc1xxM0MWR7gAgU7fWnU0_fKyG/Pohjois-Pohjanmaan%20J%C3%A4rjest%C3%B6kysely%202023%20julkainen%20raportti%20valmis.pdf.

Pohjois-Savon järjestökysely (2024). [Pohjois-Savon järjestökysely 2024.pdf \(yhdistysavain.fi\)](#).

Päijät-Hämeen järjestökysely (2023). [Päijät-Hämeen järjestökysely PowerPoint \(002\).pptx](#).

Satakunnan järjestökysely (2023). [Satakunnan yhteisökeskus julkaisuja 1/2023 \(yhteisokeskus.fi\)](#).

Uudenmaan järjestökysely (2024).

Varsinais-Suomen järjestökysely (2023).

